

I. megoldás. Láttuk, hogy a felírt sorokban az egyenlőségi jel előtti négyzetszámok alapjai sorról sorra 4-gyel többel nőnek. Az 1. sorról a 2.-ra a növekedés $8 = 2 \cdot 4$, így az $n - 1$ -edik sorról az n -edikre $n \cdot 4$. Így az várható, hogy az n -edik sor középső négyzetszámának az alapja

$$4 + 8 + 12 + \dots + 4n = \frac{(4 + 4n)n}{2} = 2n^2 + 2n$$

lesz, a sor kezdő tagjának alapja $2n^2 + n$, utolsó tagjéé $2n^2 + 3n$. Így a táblázat kérdéses sora csak ez lehet:

$$\begin{aligned} & (2n^2 + n)^2 + (2n^2 + n + 1)^2 + \dots + (2n^2 + 2n)^2 = \\ & = (2n^2 + 2n + 1)^2 + (2n^2 + 2n + 2)^2 + \dots + (2n^2 + 3n)^2. \end{aligned}$$

A két oldal egyenlőségének bizonyításához felhasználjuk, hogy az 1-től k -ig terjedő egész számok négyzeteinek $S(k)$ összege

$$S(k) = 1^2 + 2^2 + \dots + (k - 1)^2 + k^2 = \frac{k(k + 1)(2k + 1)}{6}.$$

A bal oldal értéke két ilyen összeg különbségként számítható:

$$\begin{aligned} & S(2n^2 + 2n) - S(2n^2 + n - 1) = \\ & = \frac{(2n^2 + 2n)(2n^2 + 2n + 1)(4n^2 + 4n + 1)}{6} - \frac{(2n^2 + n - 1)(2n^2 + n)(4n^2 + 2n - 1)}{6}. \end{aligned}$$

Egyes tényezőket szorzattá alakítva, majd kiemeléssel és polinommal alakítással:

$$\begin{aligned} & = \frac{1}{6} \left[2n(n + 1)(2n^2 + 2n + 1)(2n + 1)^2 - (2n - 1)(n + 1)n(2n + 1)(4n^2 + 2n - 1) \right] = \\ & = \frac{n(n + 1)(2n + 1)}{6} \left[(8n^3 + 12n^2 + 8n + 2) - (8n^3 - 4n + 1) \right] = \\ & = S(n) \cdot (12n^2 + 12n + 1). \end{aligned}$$

Hasonlóan a jobb oldal:

$$\begin{aligned} & S(2n^2 + 3n) - S(2n^2 + 2n) = \frac{1}{6} \left[(2n^2 + 3n)(2n^2 + 3n + 1)(4n^2 + 6n + 1) - \right. \\ & \quad \left. - (2n^2 + 2n)(2n^2 + 2n + 1)(4n^2 + 4n + 1) \right] = \\ & = \frac{1}{6} \left[n(2n + 3)(2n + 1)(n + 1)(4n^2 + 6n + 1) - 2n(n + 1)(2n^2 + 2n + 1)(2n + 1)^2 \right] = \\ & = S(n) \cdot [(8n^3 + 24n^2 + 20n + 3) - (8n^3 + 12n^2 + 8n + 2)] = \\ & = S(n) \cdot (12n^2 + 12n + 1), \end{aligned}$$

vagyis valóban egyenlő a bal oldallal.

Mínárik László (Tamási, Béri Balogh Á. g. IV. o. t.)

II. megoldás. A táblázat számainak szabályszerűségeire nem tekintve az n -edik sor középső (vagy kezdő-, vagy záró) tagját meghatározhatjuk egyenlettel is. Pl. az x^2 középső tagra – amely előtt is, utána is n tag áll – teljesülnie kell az

$$(x - n)^2 + (x - n + 1)^2 + \dots + (x - 1)^2 + x^2 = (x + 1)^2 + (x + 2)^2 + \dots + (x + n)^2$$

egyenletnek. Látható előre, hogy kifejtés után az x -től független tagok kiesnek:

$$x^2 - 2x[n + (n - 1) + \dots + 1] = 2x[1 + 2 + \dots + (n - 1) + n].$$

Az egyik gyök 0, érdektelen, a másik pedig

$$x = 2 \cdot 2(1 + 2 + \dots + n) = 2n^2 + 2n.$$

Itt nincs szükség annak bizonyítására, hogy az egyenlőség fennáll. Csak azt mutatjuk meg, hogy $n = 1, 2, 3, 4$ -re az előre felírt sorokat kapjuk. x értéke rendre $2 \cdot 1^2 + 2 \cdot 1 = 4$, ill. 12 , ill. 24 , ill. 40 .

Barth Albert (Budapest, Madách I. g. III. o. t.)

Megjegyzések. 1. A felírt n -edik sor helyességét úgy is bizonyíthatjuk, hogy a bal oldal tagjait az első kivételével át visszük a jobb oldalra és rendre levonjuk az ott álló tagokból. Az így adódó négyzetkülönbségeket szorzattá alakítva

az alapok különbsége mindig n , az alapok összegei pedig számtani sorozatot alkotnak:

$$\begin{aligned} & \left[(2n^2 + 2n + 1)^2 - (2n^2 + n + 1)^2 \right] + \left[(2n^2 + 2n + 2)^2 - \right. \\ & \left. - (2n^2 + n + 2)^2 \right] + \dots + \left[(2n^2 + 3n)^2 - (2n^2 + 2n)^2 \right] = \\ & = n \left[(4n^2 + 3n + 2) + (4n^2 + 3n + 4) + \dots + (4n^2 + 5n) \right] = \\ & = n \cdot n(4n^2 + 4n + 1) = n^2(2n + 1)^2 = (2n^2 + n)^2, \end{aligned}$$

vagyis a jobb oldal egyenlő a bal oldalon hagyott egyetlen taggal.

Berecz Ágota (Makó, József A. g. III. o. t.)

2. A táblázat adott sorainak első, ill. utolsó alapszámát szorzattá alakítva is kaphatunk sejtést az n -edik sor kezdő, ill. záró alapszámára:

$$\begin{aligned} & 1 \cdot 3, 2 \cdot 5, 3 \cdot 7, 4 \cdot 9, \quad \text{általában } n(2n + 1), \quad \text{ill.} \\ & 1 \cdot 5, 2 \cdot 7, 3 \cdot 9, 4 \cdot 11, \quad \text{általában } n(2n + 3). \end{aligned}$$

(A középső tag többféleképpen bontható.)

Illi József (Szigetvár, Zrinyi M. g. IV. o. t.)